

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm VII. Lator.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

4. *Quo modo ab executore possessio rei tradenda ex primo aut secundo iudicis decreto.*

NOT. Vn. Condemnatus actione reali compelli debet, ad rei vnà cum fructibus possessionem tradendam, & quidem in continenti, si sententiam Iudicis acceptauit, siue pariturum se dixit, alioquin post decem dies, si appellatum non sit, sicuti *Gl. tradit in c. Quarenti. 26. verb. Quadrimestre. de off. delegati. gl. Institut. de off. Iud. §. Etsi in rem. verb. in presenti*, neque censendus est soluere, aut rem restituere, qui pignora pro solutione offert, & accommodari hoc potest, quod habetur in *c. 1. De eo, qui mittitur, & c.* quòd voluntas sola non sufficit, ubi factum requiritur.

Excipe. Si possessor statim restituere non possit, tempus ei determinabitur, intra quod restitutio fieri debeat, ita tamen, vt interim caueat per fidei iussores aut pignora, secundùm *Gloss. marginal. in cit. c. quarenti*. Porro in personalibus debitis condemnato, quadrimestre tempus ad solutionem concedi, dictum est in *eod. c. quarenti*.

Alium sed minùs conuenientem intellectum huius Capituli affert *gl. hic.* quod ad prætorium pignus non sufficiat, si actor verbo tenus mittatur in possessionem rerum propter contumaciam Rei conuenti, sed opus sit vt actu tradatur ei possessio, causa custodia, sicuti dixi *ist. De eo, qui mittitur & c. & l. 3. tract. 4. de Just. 6. 3. n. 2.* & habetur in *l. Non est. 26. ff. de pignor. actione*. Sciendum tamen est, ubi iussu Magistratùs pignus constituitur, non aliàs constitui, nisi ventum fuerit in possessionem, ubi *gl.* monet in hoc differre pignus prætorium à conuentionali, quia pignus conuentionale seu hypotheca solà conuentione, absque traditione constitui potest *l. 1. ff. eod.*

Corollarium. Si Nuntius seu executor missus sit ad possessionem rei tradendam ex 1. aut 2. Iudicis decreto, non sufficit, quòd in presentia rei seu solo aspectu tradere velit possessionem. Sicuti notat Durandus communiter receptus in *speculo l. 2. de 1. decret.*

§. quinto. Cùm enim nuntius possessionem, aut administrationem rei non habeat, idèd non potest eam absque corporali apprehensione transferre, si tamen impedimentum obster, quo minùs ex Iudicis auctoritate possessio transferatur, tunc jura subueniunt, vt etiam solà iussione, seu verbo possessio ficta transferri queat, maximè in presentia & conspectu rei, sicuti *hic Felin. tradit. n. 5.* Quòd possessio habeatur pro accepta, seu acquisita, quando in conspectu rei traditur oculis, vel etiam extra conspectum ab executore non audente, vel non valente se appropinquare ex iusta causa. Adiuuat etiam plurimum ad hoc, si tradens ita possessionem, sit saltem in possessione juris conferendi. v. g. beneficium, officium, feudum, sicuti *Alexand. hic. not. n. 26.* vide quæ docui *l. 3. tr. 1. de just. 6. 7. n. 2. v. 4.*

CAPITVLVM VII.

Lator.

PARAPHRASIS.

Titius Caiam verbis etiam de presentia desponsauit, & matrimonium consummauit, postea cùm inter ipsos scandalum, aut contentio orta esset, vir mulieri debitum coniugij subtraxit; quamobrem mulieris consanguinei offensi, matrimonium accusare aggressi sunt, dicentes: quòd Titius eam in vitam, renitentem, & secundùm ætatem matrimonio ineptã duxisset. Tunc Titius cùm vitam dissolutam desideraret, contentus fuit, vt matrimonij separatio fieret, sed postea (ipso met viro, vt putatur turpitudinem & inconstantiam suam confitente) propositum erat, separationem rationabiliter factam non esse, ea propter *Alex. III. mandat à se delegatis Iudicibus, si eis constiterit, Ecclesiam in ea separatione deceptam fuisse, vt ipsos ad coniugalem cohabitationem compellant, eò quòd matrimonia canonicè contracta, leuiter dissolui non debeant.*

SUMMARIUM.

1. *Sententia lata contra matrimonium non*
vanis

transit in rem iudicatam. Vnde agi iterum potest nouo petito iudicii processu, ad redintegrationem matrimonij.

2. *Si appellatio non interuenit, presumpcio est pro iustitia sententia, & legitimo eius processu, si interuenit, elidit presumptionem.*
3. *Nec sententia pro valore matrimonij transit in rem iudicatam, sed potest adhuc oppugnari tanquam laborans impedimento dirimente.*

NOt. vnic. Sententia lata contra matrimonium non transit in rem iudicatam, sicuti infra etiam dicitur. *c. Tenor. & c. Consanguinei.* quare agi iterum potest nouo petito iudicii processu ad redintegrationem matrimonij, non obstante, quod à lata sententia intra 10. dies appellatum non fuerit; refert tamen, vtrum appellatio interueniat, nec ne; si non interuenit, presumpcio est pro iustitia sententiæ & legitimo processu eius, ita vt sententiam oppugnare volens, probationes afferre debeat, sicuti ex hoc Capitulo constat, & tradit *Ioan. And. in c. Tenor. n. 1. b. tit. Alexand. hic n. 11. Abb. n. 3.* vbi ait: quod afferenti errorem commissum, probatio incumbat, si verò appellatum sit, tunc appellatio censetur elidere presumptionem, quæ pro lata sententia est, eò quod appellatio vim sententiæ debilitet, sicuti hîc monet *Alexand.*

Simili quoque ratione dicendum, quod sententia pro valore matrimonij non transeat in rem iudicatam, sed nihilominus oppugnari posse tanquam laborans impedimento dirimente, cui partes renuntiare seu illud consensu suo supplere non possunt, v. g. si sint consanguinei, affines, impotentes, & ita not. *Gloss. hic. verb. permanere.*

CAPITULUM VIII.

Cùm causa.

PARAPHRASIS.

Archipresbyter seu Diaconus ruralis vendidit domum Ecclesiæ absq; consensu Ca-

pituli, quibusdam laicis, qui proinde domum sibi adiudicari ac tradi petierunt coram Sedis Apostolicæ Legato, pro defensione eiusdem domus nomine Capituli comparente quodam Canonico, is à sententia Legati appellauit ad Pontificem; Legatus appellanti temporis terminum constituit, intra quem iter arripere ad Sedem Apostolicam, sed quia ipse intra hoc tempus ad appellationem prosequendam sibi præfixum iter non arripuit, idè Legatus in causa processit, & iuxta ciuitatis Veronenfis consuetudinem laicis domum adiudicauit.

Cùm autem ab hac Legati sententia Romæ iterum appellatum esset, & Brixienf. Episcopus super eadem delegatus; is prætextu consuetudinis, posthabitâ formâ Canonum, iterum aduersus Capitulum pro laicis sententiam tulit. Verùm Alexand. III. considerans, quod licet consuetudinis non parua auctoritas sit, non tamen veritati, aut legi præiudicare possit, idè latam sententiam retractat, & Canonicos ab impetitione laicorum absoluens ipsis & Ecclesiæ eorum domum adiudicat.

S V M M A R I V M.

1. *Iudex appellationis, si pro appellante in causa dominij, vel quasi decernat non tantum pronuntiabit male iudicatum & bene appellatum fuisse, sed etiam eidem rem & jus adiudicabit, modò super eo lis contestata fuerit.*
2. *Consuetudo irrationabilis est, nec legitime præscripta, per quam introductum contenditur, vt alienatio bonorum Ecclesiasticorum valeat absque solemnitate iure canonico requisitâ.*
3. *Consuetudo non potest preualere legi resistenti seu prohibenti eam introduci.*

NOt. I. Si Reus conventus litem eo modo contestatus fuit, quod jus dominij, aut quasi dominij ad ipsum pertineat, probationesque attulit, atque post latam sententiam appellauit, tunc Iudex appellationis,

n n n

nis,